

Reactie op Nota Frequentiebeleid 2016

ASTRON

Dr. ir. H. van der Marel

Algemeen

In de Nota Frequentiebeleid 2016 wordt aangegeven dat er een accentverschuiving is van een puur economisch belang naar een groeiende maatschappelijke afhankelijkheid van draadloze communicatie en het borgen van het publieke belang. Daarbij zouden maatschappelijke, economische en culturele aspecten een grote rol moeten spelen. In de Nota wordt het niet duidelijk hoe het Ministerie van Economische Zaken al deze belangen en aspecten mee gaat laten wegen in het toekomstige frequentiebeleid. Het verdient aanbeveling om dit verder uit te werken.

Spectrum voor de uitvoering van publieke taken

Aanwijzing van frequenties voor publieke taken in het NFP vindt plaats op basis van een BOP van het ministerie dat verantwoordelijk is voor de uitvoering van de publieke taken. Het BOP heeft een wettelijke grondslag. Gezien de hoeveelheid informatie die in een BOP gegeven dient te worden is het gebruik onder het huidige frequentiebeleid te beperkt. Het BOP wordt immers alleen maar gebruikt voor de aanwijzing van frequenties voor publieke taken en de toewijzing van deze frequenties aan de betreffende ministeries. Op basis van het BOP zou medegebruik, zoals dat nu al plaats vindt, aangegeven kunnen worden in het NFP. Zo is een passieve publieke taak, zoals radioastronomie, medegebruiker op een groot aantal frequenties. Daarnaast worden in het BOP toekomstige ontwikkelingen in het frequentiegebruik beschreven. Dit zou een basis kunnen zijn voor internationaal frequentiebeleid, zoals bij de voorbereiding van WRC's.

Apparatuurstandaarden

Een belangrijke belemmering voor efficiënter gebruik van het radiospectrum wordt veroorzaakt door ongewenste emissies van allerlei (zend-)apparatuur. Compatibiliteitsstudies die gedaan moeten worden, voordat frequenties aan bepaalde diensten toegewezen kunnen worden, nemen deze ongewenste emissies in rekening. In de Nota Frequentiebeleid wordt er naar gestreefd om apparatuurstandaarden techniekneutraal te maken. Dit betekent dus dat allerlei mogelijke technieken onder een dergelijke standaard gebruikt zouden moeten kunnen worden, waarbij de standaard dus rekening moet houden met de minst goede techniek en dus ook een relatief hoog niveau van ongewenste emissies toe zal moeten staan. Dit staat haaks op het efficiënt gebruik van het radiospectrum. Bovendien zal het leiden tot intransparantie en willekeur. Supporters van technieken die lagere niveaus van ongewenste emissies kunnen bewerkstelligen zullen eisen dat compatibiliteitsstudies met de door hen aangegeven waarden gedaan worden en niet met die van de door het Ministerie van Economische Zaken gesteunde techniekneutrale standaard. Bij de voorbereidingsstudies voor WRC15 zijn er gevallen bekend binnen het agenda item over breedband mobiel waarin bedrijven aangeven LTE apparatuur te maken die veel minder ongewenste emissies uitzendt dan de standaard voorschrijft. Aanpassing van de standaard werd echter door de industrie afgewezen. Iets vergelijkbaars speelt bij het verschil in toegestane

ongewenste emissies in ontvangstbanden van de LTE standaard en andere radiobanden. Voor de ontvangstbanden van LTE zijn de toegestane ongewenste emissies een stuk lager dan voor andere radiobanden, terwijl er technisch gezien geen enkele belemmering is om de toegestane ongewenste emissies voor alle banden op een gelijk laag niveau te brengen. Ook hierbij wijst de industrie aanpassing van de standaard af. Vanwege de gevoeligheid van de radioastronomie voor allerlei soorten storingen en ook voor ongewenste emissies steunt ASTRON het streven naar strengere standaarden, maar wordt het onwaarschijnlijk geacht dat dit via techniekneutrale standaarden te realiseren is.

Daarnaast neemt het algehele ruisniveau in frequentiebanden die zijn aangewezen voor andere diensten toe door de ongewenste emissies van een steeds groter aantal draadloze communicatieapparaten. Actieve diensten reageren hierop door het zendvermogen op te voeren. Helaas kunnen passieve diensten hier niets tegen doen. Ook hierom is het belangrijk dat apparaatstandaarden strenger worden.

Vergunningvrij en mogelijke beperkingen daarvan

In de Nota Frequentiebeleid streeft het Ministerie van Economische Zaken naar zoveel mogelijk vergunningvrij gebruik. Dit betekent dat er geen controle is op het geografisch gebruik van vergunningvrij gebruik van apparatuur. Gezien de gevoeligheid van de radioastronomie voor storingen door gewenste en ongewenste emissies van apparatuur dient het mogelijk te zijn om in bepaalde gevallen en/of in bepaalde gebieden het vergunningvrij gebruik te beperken of te verbieden. Het Frequentiebeleid dient hier ook gereedschap voor te bieden. Strikte gebruiksvoorwaarden zonder de mogelijkheid om actief in te grijpen zijn niet voldoende.

Voorspelbaarheid en transparantie bij gedeeld gebruik en medegebruik

In de Nota wordt aangegeven dat voorspelbaarheid en transparantie van het beleid noodzakelijke randvoorwaarden zijn om investeringszekerheid te bieden. Zeker bij de sterkere inzet van het Ministerie op gedeeld gebruik en medegebruik van frequentieruimte is het heel belangrijk dat van te voren duidelijk vastgelegd wordt hoe bepaald wordt of en welk gedeeld gebruik c.q. medegebruik mogelijk is en onder welke voorwaarden. De Nota gaat hier niet op in. Vanwege de voorspelbaarheid en transparantie vindt ASTRON dat hiervoor internationaal erkende aanbevelingen, zoals van de ITU en de CEPT voor gebruikt worden en dat eventueel noodzakelijke studies ook volgens de daar geldende protocollen verricht worden. Ook moet het mogelijk zijn om tegen beslissingen van het Ministerie van Economische Zaken bij een onafhankelijke instantie in beroep te gaan.